

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 " 50 "
Negyedévre . . . . . 2 " 1 "
Egy hónapra . . . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: BARTHA MOR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábon petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többzör
hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj min
den külön beiktatásért 30 kr.

„. . . Timeo Danaos et dona ferentes.“

„Minden jól van;“ az „Erős kéz“ a n e m z e t i s é g i, — mindezek között pedig a legkeményebb o l á h k é r d é s t úgy intézte el, úgy oldta meg, hogy az oláhok nem fognak többé, sem Románia felé gravitálni, sem Bécs felé kacsintgatni; nem is lesz többé sem M i h á ! y-vajda féle bitorlás Erdélyben; nem ismétlődik a H ó r a - G l o s k a és 48—49-iki oláh lázadás és iszonyat minden ellen, a mi magyar; és megszűnnek az alkotmányos Magyarországnak folyton jelentkezett új oláh apostolok — Ratiu, Lukaciu, Coroianu sat. sat. — titkos és nyilvános izgatásai a Magyarországhoz tartozandóság, — a Magyar-Állam épsége, békeje és fejlődése és az uralkodó s ezer év óta fenntartó magyar nemzet praepotenciája ellen. Az oláhok is nem elkülönző passzivitással, hanem aktív politikával fogják ezután munkálni, előmozdítani az Erdélyjel uniált Nagy-Magyarország, mint közhaza egységét, erejét, függetlenségét — amint azt a kormányfő érti, érzi és munkálja!

„Isten akaratából olyan kormányunk van, amely a nyilvános d i s k u s s z i ó - b ó l kiküszöbölt egy kérdést, mely a haza határai között 25 éven át egyenlenséget szült és határt nem ismerő bizalmatlanságra és gyanúsításra adott okot.

Mintha csak az újtestamentomi virágvasárnapi történetet hallanók modern kiadásban . . . „Hozsánna! . . . Hozsánna! . . .“ légy segítségül annak, a ki jött az urnak nevében! „A nagyszzebeni oláh metropolita lapja a »Telegraful Român« zengi e dicshymnuszt a brassai Szent-Miklós-egyház járadéka, diplomáciai uton végleg megtörtént biztosításáért, a melyből az egyház tudvalevőleg gymnasiumot, reáliskolát tart fenn, amelyben képeztettek eddig azok az irritanda oláhok, akik a brassói z ó l d s z á s z o k - k a l egy követfujva esküdt ellenségei voltak mindennek, amit magyarnak neveznek és magyar érdekekkel összeköttetésben vannak s kiküszöbölték, — szövetkezve, mert magok külön-külön kevesebben vannak mint a magyarok, — a magyar törvényhatósági város jegyzőkönyvének vezetéséből is a magyar nyelvet . . .

Nem úgy lesz ezután! . . . A magyar miniszterelnök valósággal a „jog, törvény, és igazság“ embere — megtette e nemes tulajdonait a viszonyosság és méltányosság dicső erényével akkor, a mikor a bukovinai csángóknak Ausztria területén nem lehet eljuttatni a bu-

dapesti népiskolai segílyt s Románia területén az ott élő magyarokat minden módon romanizálni törekednek . . . — a magyar kormány elnöke úgy intézte el a brassói oláh iskolák idegen szubvenczió ügyét, hogy ne fárassza magát a román kormány: a Magyar-Állam kormánya lesz oly szerencsés, hogy kötelességének tartsa a tőkésített szubvencziót őrizni s ennek 4%-os kamatját — évenként — sajátkezüleg a brassói oláh szentegyháznak juttatni, hogy az, az így fenntartott felsőbb iskoláiban neveljen oly hű magyar állampolgárokat miként eddig nevelt „Uti figura docet“ . . .

S mert csakugyan figura is ez, méltán azt kérdehetjük a Vergilius Laokoon-jával: »Quidquid id est? . . .« És azt mondhatjuk a trójai fa lovat állami életünkbe befogadó hiszékenyeknek, amit Laokoon mondott: . . . „Timeo Danaos et dona ferentes“ — Félek a Danausoktól, ha ajándékot hoznak is. Hogy pedig e félelmünk alapos: indokoljuk a szebeni metropolita »Telegraful Român« szerinti fentebbi hálálkodásának analysiséből: „Isten akaratából olyan kormányunk van, amely a nyilvános d i s k u s s z i ó - b ó l kiküszöbölt egy kérdést sat.“ Vagyis a kérdést, amit a nyilvános diskusszióból kiküszöbölt a kormányelnök. bennhagyják a titkos diskusszióban a mi románjaink; ők folytatják tovább akná-munkájukat ellenünk. Amit kívántak e téren elérték . . . a jó siker méginkább bátoritást ad nekik . . . a kétséges érvényű szubvencziót a magyar kormány bizossá tette. Hozsánna! Segítsd Isten többre is Széll Kálmánt. „Minden jól megy!“

Megvizsgálta-e Széll kormányelnök annak a brassói szubvenczióknak történeti és törvényes jogosultságát s úgy fogadta el a román képviselőház elébe terjesztett és elfogadott törvényjavaslat szerinti alapot — kezelése alá. Ebből meríti az ügy szerencsés megoldását? Ebben legalább is kételkedünk. Igen is Mert 1-ször az ide átvett román törvényjavaslatból inkább azt következtethetjük, hogy a román kormány győzött s nem a magyar, mert örökidőkre törvényesített egy idegen szubvencziót az erdélyrészi, sőt közvetve az egész hazai o á h s á g n a k, mely így nem tételezhetvén fel, hogy a magyarországi kulturmissziót akarja előmozdítani, abból azt kell látnunk, hogy örökös román izgatási propagandát állított a magyar földön. Az a törvényjavaslat — immáron t ö r v é n y — így szól:

»Törvényjavaslat ama 38.500 lei tőkésítéséről, melylyel a román állam a brassói Szent-Miklós-egyháznak tartozik

az e városban levő görög-keleti román gimnáziumért és reáliskoláért, melyeket fentnevezett egyház fenntart és egy rendkívüli hitelről, ama 115.000 leinyi öszszegről, melylyel a román állam adós a fenti egyháznak ez iskolákért az utóbbi három évről.

I. fejezet. A kormány felhatalmaztatik egy 4 százalékos állandó járadék-kötvény kibocsátására 962.500 lei erejéig, mely 38.500 lei évi járadékot hoz. A kötvények a brassói Szent-Miklós-egyház nevére fognak szólni, az egyház által fenntartott görög-keleti gimnázium és reáliskola javára.

II. fejezet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter részére egy 115.000 leiny-rendkívüli kölcsön engedélyeztetik az évi 38.500 lei összeg megfizetésére melylyel a román állam a brassói Szent-Miklós-egyháznak az általa e városban fenntartott görög-keleti román gimnázium és reáliskola javára az utóbbi három évről tartozik.

E rendkívüli hitel az 1898—99. évi költségvetési feleslegről fog fedeztetni.

III. fejezet. Az I. fejezetben említett állandó járadék anuitása a közadósságok rovatába vezetetik be.

Indokolás.

Sok okmány 1594-től keltezve egész a jelen század elejéig, különféle jogokat állapít meg a román állammal szemben a brassói Szent-Miklós-egyház javára. 1868-ban 1875-ben ezen jogok 38.500 leiben állapították meg, mely a Szent-Miklós-egyháznak a Brassóban általa fenntartott görög-keleti román iskolák javára fizetendő. Azóta e 38.500 leit rendszeren fizette a román állam a brassói Szent-Miklós-egyház komitéjának, kivéve az utóbbi három évben.

Ez új helyzetben a brassói Szent-Miklós-egyház komitéja a román állam ellen pert indított, melyben kérte, hogy a román állam fizessen neki évi 75.000 leit, mennyire az említett egyház becsülte régi jogait.

Másrésről a magyar kormány felhívta a román kormány figyelmét arra, hogy a magyar törvényhozás eltiltja, hogy az egyházak és iskolák idegen államoktól kapjanak segílyt.

E jegyzék után tárgyalás indult meg a két kormány közt a Szent-Miklós-egyház jogai valóságának mibenléte iránt. Ma a brassói Szent-Miklós-egyház, a nagyszzebeni konzisztórium beleegyezésével, kijelentette, hogy kész visszavonni pörét, melyet a román állam ellen indított, ha a román kormány tőkésitené a 38.000 leinyi évi összeget 4 százalékos román járadékba, mely a budapesti köz-

ponti állampénztárba helyeztetnék el, mint a brassói Szent-Miklós-egyház alapját, az egyház által fentartott görög keleti román gimnázium és reáliskola javára ama föltétel alatt, hogy a 962000 leinyi összeg kamátja minden évben fizetlenség ki a brassói Szent Miklós-egyház elnökének, kezelésük alatt álló iskolák javára való fölhasználás végett, a tőke pedig örökké érintetlen maradjon és céljától sohase lehessen elvonni.

Mert 2-or az, hogy ez a törvényjavaslat már 1594-ik évtől keltezi a szubvenczió eredetét, gyanussá, sőt kifogásolhatóvá is teszi a kutforrást. Románia akkor ugyanis még mint független állam nemis létezett. Kormányzója a vajda, vazallus volt az Erdélyi fejedelemségnek, de leginkább a török szultánnak. Az 1594-ik év Mihály vajdára emlékezetes éppen, aki az erdélyi nemzeti fejedelemség ellen soha el nem felejthető emlékezetű; melyet Báthori Endre sorsáért és különösen a goroszlói csata után elkövetett bitortásaiért, fosztogatásaiért, öldökléseiért — az osztrák zsoldos Basta nevével és tetteivel összekötésben, eléggé szomorúnak nem lehet jellemezni s ha a románok érczebeöntött monumentummal akarják örökíteni e vérengző rabló-nagyságuk érdemét: nem felejtettük el mi sem, mert a mi emlékezetünk a történet lapjai által ébrentartva még maradóbban egész utálatraméltó voltában tartja lelkünk előtt azt a szörnyeteget, s ha ettől ered az a brassói-oláh-szubvenczió s az ő példáján haladva nevelték más oláhok, időfolytán, látnivaló most is Magyarországon keresztül vitt törvényesítéséből, hogy mi célra szolgál s örökített meg a Széll-kormány hozzájárulásával.

A táviró kisasszony.

Irta: **René Montbois.**

Ohol már, célul vagyunk? Erős lökés-el mely ülőhelyemről majdnem ledőlöt, állt meg a vonat. »Isle-sur-Sorquet« kiállották a vezetők.

Összeszedtem holmimat s a vonatból kiugorva felszálltam a kocsi, melyet barátom Delamere küldött számomra a pályaudvarra.

Utazás közben hitelen eszembe jutott, hogy valami fontos dolgot elfelejtettem, s így első gondom az volt, hogy rögtön táviratozzak Párisba. Tebát mindenekeletül a postahivatalhoz hajtottam.

Valami törődött, életunt toll segítségével, sárgás-piszkos tentával fáradtságosan pingáltam le táviratom betűit.

Egy idősebb hölgy unott arczkifejezéssel vette át munkámat, megszámlálta a szavakat, s bizonyos összeget határozott meg, melyet rögtön leszámláltam a rácszat deszkájára.

Éppen midőn a teljesített kötelesség érzetével távozni készültem, egy másik hölgyet vettem észre az irodában, ki battal felém lázas sietséggel dolgozott a Morse-on.

Fiatall? Valószínűleg! Vörös haju?! Minden bizonyny! Csinos? Miért ne volna!

Egyszerű fekete ruháinak körvonalai szép természet mutattak. Hatalmas kontyba csavart fénylő haja fedetlenül hagyta vállának felső részét. S minő váll volt ez!

Hirtelen, legyőzhetetlen örült vágyam támadt, hogy ajsaimat oda tapasszam a fehér vállakra.

Azon reményben, hogy a fiatal távirónő majd csak megfordul, ott maradtam a rácson.

Igen! . . . Bukarestben kézdörzsölve elmondhatják, hogy „minden jól megy!” . . . Az oláh metropolita és lapja hirtetheti a loyaltás mázával bevont szólásokban örömet az „Isterakaratából“ létező magyar kormány iránt.

. . . Alapos okuk van rá; mert aztán a „nyilvános diskusszió,-ból kiküszöbölt kérdést: törekvésüket a magyar-állam ellen biztosabban és sikeresebben folytathatják tovább titkon, a mire egész jellemőknél fogva igen alkalmasok, s amire az ismeretes „Cine minte» erkölcsi jelentőségét ismerve készen is lehetünk.

„ . . . Timeo Danaos et dona ferentes!“

Még azoknak az oláh lapoknak sincs mit hinoünk, amelyek az ügyolyatén megoldása felett elégedetlenségüket hangoztatják, például a bukaresti «V o i n t a - N a t i o n a l i a», mert ez sem egyéb, mint porhintés a Széll-kormány ténye felett ujongó magyarok szemébe:

„ . . . Ezzel az iskolák a magyar kormány teljes diszkreczióális jogának ki vannak szolgáltatva és azokat lassan-lassan úgy megmagyarosíthatja, mint a belényesi és naszódai iskolákat. Ez okból konstatáljuk, hogy a jelenlegi román kormány ebben a kérdésben csuf vereséget szenvedett.»

Mert kérjük: melyik oláh iskola is az, amelyet a mi kormányunk megmagyarosított? . . . A naszódai . . . belényesi? . . . Azt mondanók feleletül, ha a dolog sokkal szomorubb nem volna, mintsem nevetség tárgya lehetne: »Risum teneatis!« még ha F a s s i e u r mas tónusból beszél is.

s az öreghez ostoba, minden összefüggés nélküli kérdéseket intéztem.

De a csinos vörös haju nyugodtan tovább táviratozott. Meguntam a varakozást s eltávoztam.

Másnap reggel természetesen megint a postahivatalban voltam.

Ott volt a szép vöröshaju, még pedig — egyedül.

Most kénytelen volt megmutatni arczát, a miért éppenaséggel nem volt okom a panasza, mivel az minden tekintetben méltó volt a vállához.

S hozzá még fekete szemek, hosszú szempillákkal.

S micsoda szemek voltak ennak a vörös hajúnak!

Bélyegeket vettem s bár leveleimet barátom címére vártam, poste-restante küldemények után kérdőzködtem s tudakozódtam, hogy mely időben adják ki a leveleket; röviden szólva, több mint egy negyedóráig maradtam otthon, s járszottam a bolondos szerelmes szerepét.

Ő hígadt nyugodtsággal válaszolt, okos, de mozdulatlan arczkifejezéssel.

Ezen'ul mindennap eljártam a postára, sőt miután szolgálati idejét kipuhatoztam, néha kétszer is napjában, s nagyon ügyeltem, hogy ne mulassam el a találkozt, melyet csak magam adtam magamnak.

Hogy gyakorlati jóvedelmet miképpen igazolhassam, oly egyéneknek írogattam, kik évek óta mitsem hallottak felőlem, számos embernek táviratoztam, kik azért okvetlenül örültek kellett, hogy tartsanak.

Soha még ily írás-hóbortban nem szenvedtem.

Mit mondjunk a W e r n e r által felmutatott szászokról?!

Hogy a Hozsánna kiáltás átragadt a hazai szláv laokra is, méginkább jellemzetes. Talán ez sem jelent kevesebbet, mint hogy már ők is azt várják, hogy a nagy-röczei tót gymnasium helyett — Prágában tótapostolkodásra nevelt tót növendékeknek, vagy a szerbeknek Belgrádban képzésére most már egyenesen a magyar kormány fog ott örök alapítványt elhelyezni — vagy a hamisan becsempészettnek, törvényesen örökítve, gondozója, kasznárja lesz.

—a—r.

Debreczen, február 19.

A flumei kérdés. Széll Kálmán miniszterelnök beszédének — mint a »Magyar Tengerpart« írja — nagy hata-a van Fiumében és ez a hatás örvendetes jelenségében mutatkozik. Az autonomisták lapja konstatálja, hogy nemsokára elérkezik az idő a normális állapotok helyreállítására, mert a flumeiak végre belatják, hogy tévedésben voltak. Dr M a y l ä n d e r a trieszti Piccolo levelezője előtt kijelentette, hogy Széll beszéde és fölfogása óriási lépéssel segítette elő a kibékülést. A rappresentanza nem kíván egyebet, mint véleménye meghallgatását és beismeri, hogy a parlamentnek s a kormánynak joga van ezt a véleményt mellőzni is. Walluschnigg Antal, az autonomista párt megalapítója, szépen megírt nyílt levelében hálával nyilatkozik a lovas magyar nemzet felől. Konstatálja, hogy több jogot Fiume nem igényelhet, mint amennyit Széll Kálmán körülírt. Végül kijelenti, hogy a ki még most is az utjában áll a normális állapotok helyreállításának, az sem nem jó flumei, sem nem jó magyar alattvaló. Hír szerint a jövő héten a pártvezérek népgyűlést hívnak egybe.

A vasutasok községi adója. N a g y V á r a d városa a vasutasok községi adója dolgában minap hozott közgyűlési határozata szerint elűldte föliratát a képviselőházhoz.

Minden nap ismétellem magamban: ma minden bizonynyal, ma feltárom előtte szíveimet, De komoly arca mindig megsemmisít legszébb tervemet, s a helyett, hogy »Mademoiselle, je vous aime!« azt hebegtem: »Un timbre de trois sous, sil vous plait.«

A helyzet elviselhetet en lett.

Mivel szabadságom vége felé közeledett, elhatároztam végre, hogy elrontom mögöttem a hidat, s mindent m rek, hogy mindent nyertessek.

A postahivatalban mentem, s barátom egyikéhez a következő táviratot intéztem!

»Jules Chrétien, 86 Boulevard Maiesherbes, Paris.

Elutazásom lehetetlen. Halálosan szerelmes vagyok az isle-sorguei távirónőbe.

Azt reméltem, hogy legalább a fiatal hölgy vakító fehérségű arczán czuttal némi pirtfogok észrevenni.

De erről szó sem volt. A szokott hidegvérrel csak annyit mondott: 80 centimes.

Ostoba arczot vágtam, s összekotoráztam zsebeimet, hogy a hajmeresztő táviratot kifizessem, de csak néhány rézdarabot sikerült kihalásznom.

Eőkerestem tárczámat, s egy ezer frankot vettem ki belőle.

A szép vörös haju elvette, figyelmesen megvizsgálta, hüvejk és mutató-ujjával megtapintotta.

A próba kétségkívül megnyugtató volt, mert arca hirtelen mosolyra huzódott, mely előtűntette csábító fagacskaikat.

S oly hanglejtéssel, mely csak Párisban, s ott is csupán a Boulevard és a Place Clichy közötti kerületen ismeretes kérdezte:

»Faut-il rendre la monnaie, Monsieur?«

(Vissza kell adnom a pénzt, uram?)

A fölrát kifejti, hogy Nagyvárad városa, tekintettel a vasutasok fontos szolgálataira s minthogy kívánatos, hogy az állam alkalmazottak egyenlő elbánásban részesüljenek, a kereskedelmi miniszter javaslatát méltányosnak tartja s a székesfőváros átiratát nem pártolja. Amde a jelen eset is azt bizonyítja, hogy a városok jövedelmeinek elvonása napi rendszerben van s azért kéri a város a törvényhozást, keressen megfelelő módot arra, hogy a városok az általuk áldozatok árán teljesített állami funkciókért mielőbb megfelelő segítségben részesüljenek. (Hát ez a határozat nagyon magában hordja ennek az opportunus alkalmazkodásnak mivoltát, »a kecske is jól lakják«, a káposzta is megmaradjon. Kimondja hogy a vasutasok községi pótdózáért rekompenzációképpen a városok megie elő segélyben részesüljenek. De hát ekkor ezt a megfelelő segélyt közvetlenül nem adhatná az állam a vasutasoknak fizetésjavításképpen, a mikor a városok polgári kötelekében élők között, kiváltsággal nem csinálna megkülönböztetést s teljesíthetnék a vasutasok is községi pótdóterhüket? ...)

A képviselőház ülése.

Szombaton — Febr. 17. — a képviselőházban T a l l i a n Béla elnökölt, a ki a jkőv hitelesítése után bejelentette T e l e s z k y Sándor képviselő elhunytát, a mit a Ház részvétellel vett tudomásul. Aztán a kérvényeket terjesztette elő, a miket kiadtak a kérvényi bizottságnak.

Áttérve a napirend szerint a költségvetés belügyi tarcát illető részének tárgyalására

R u f f y Pál szólott először a nemzetiségi kérdéstről, következetesen mint kormányparti, nagy meglepéssel hangoztatva a kormányelnöknek e kérdés megoldását magában hordó nyilatkozatáról és tényeiről; aztán a közg. bajait és ezek orvosására tartozó óhajait tárta fel; a mik közt igen figyelemre méltó az, hogy a létszám szaporításával meg kell állani s jobb munkásokat alkalmazni, a jegyzők képzésére tanfolyamot nyitni, fizetéseket nem emelni, hanem rendezni kell.

M a j o r Ferenc szinten a közigazgatási nyomorúságokat, a községügy mizériáit fejtegette, a melyekért a hibát a kormánypártra róvja s e tekintetből a törvény revízióját sürgeti.

Mindez azonban nem kötötte le a Ház figyelmét, mert általában a földm. miniszternek az Egán-ügyben teendő nyilatkozatára várakoztak.

Öt perenyi szünet után aztán Darányi földm. miniszter szólott:

A múlt napokban — mondta — az Egán-ügyben tett interpellációra azt felelte, hogy Egánól bekéri a beszéde szövegét. Egán miniszteri megbízott beszéde egy részét tegnap este, másik részét ma az ülés folyamán elhozta. Egán egy beadványt is intézett hozzá, melyben azt mondja, hogy a mit a beszédben a galiciai bevándorolt proletárságról mondott, azt föntartja. (Helyeslés.) De elismeri, hogy a viszonyok nyomása alatt oly kifejezéseket használt, melyek az ország egyik felekezetére sértők lehetnek s melyekkel túment a határon s oly nyilatkozatokat tett, melyek félreértésekre adtak alkalmat, de a melyek ellenkezik a kormány politikájával. Ezzel szemben kijelenti, hogy egy percig sem volt célja sérteni valakit. Elismeri, hogy amit az egyes kormányzati ágak bírálataira és jövő terveiről mondott, azt jobb indulattól vezéreltetve, minden felelősség nélkül adta elő. Kéri előterjesztése tudomásul vételét. A miniszter tudomásul veszi. Egán min. megbízott elismeri, hogy csak a Galiciából bevándorolt proletár elemek üzelmét ostromozza. (Zajos helyeslés.)

V é s z i J.: Történetesen zsidó az a proletár, lehet más vallásu is.

D a r á n y i: Azt hiszi, ebben véleménykülönbség nincs, a magyar zsidóság, megvan győződve, ugyanigy gondolkozik. A kormányelnök, a szólóval egyetértve, el is határozta, hogy a bevándorlás ügyét minden irányban

sürgősen elintézi és reformálja. (Viharos helyeslés minden oldalon.)

V é s z i: Wahrmann is sürgette.

D a r á n y i: Chorin is sürgette.

V é s z i: Igen, Wahrmann is, Chorin is. Thaly: Iranyi is még előbb.

D a r á n y i: Elismeri a min. megbízott, hogy a vita hevében oly kifejezéseket használt, melyek sértők lehetnek egy felekezetre és melyekkel szembe helyezkedett a kormány egész politikájával és az ő határozott utasításával. (Taps, helyeslés jobbról.)

R o s e n b e r g (a néppárt felé): Kérem, tessék helyeselni ezt is. (Zaj, derűtlenség.)

D a r á n y i: Bár a beszéd méltó föl-tünést és megütközést keltett, ott a munkács-gyűlésteremben, ahol nagy számmal voltak jelen különböző felekozettek, zsidók is, Barta Ödön képviselővel együtt, a miniszteri megbízottat rokonszenvesen fogadták. Ez is figyelembe veendő. A kormány gondolkozását nem egyesek elhibázott nyilatkozataiból, hanem a kormány programjából kell megítélni. E politika a szabadelvűség és minden faj, osztály és felekezet egyformán való védelme. (Helyeslés.) Az oly kis nemzetet, a melyen a magyar, felekozettek szerint osztályozni nem szabad és akk azt teszi, hazafiatalan dolgot cselekszik és a kormány nem tűri. A végrehajtó közegek a kormány politikáját tartoznak követni és a kormány gondoskodni fog arról, hogy ilyesmi többé ne történjen. A ruthén akciót az ott mutakozó jólétekből kell megítélni s abból, hogy az a szegény nép mily pontosan teljesíti az államnak tartozó kötelekét. — Kéri abból megítélni, hogy az a nép mennyire ragaszkodik a magyar államhoz. (Zajos helyeslés.) Soha sem felejtje el azt a jelenetet, mikor ez a nép, mely a magyar nyelvet nem érti, Isten szabad ege alatt a Szózatot énekelte. Fogjon össze az egész Ház, az egész magyar társadalom a ruthének megmentésére és tekintse mindenki az incidenst elintezettnek. (Zajos helyeslés.)

F e s t Lajos tudomásul vette a miniszter választát. Most

T ó t h J. következő interpellációt intézte a pénzügyminiszterhez:

»Van-e tudomásuk a minisztereknek arról, hogy a petróleum gyárosok karvelt kötöttek, minek következtében a petroleum árát métermázsáinkint 7 rital fölemelték és az ország területét maguk közt megosztották, mi által a kereskedelmi forráimat nagy részben korlátozzák?»

Helyeslik-e a miniszter urak e kartelt? S ez által az adózó polgároknak öb millióra menő újabb megterhelését és a keresk. forgalom szabadságának e megbénítását?

Nem tartják-e szükségesnek, az állam közigazdasága, az állampolgárok s a kereskedelem szabadsága érdekében, törvényhozási uton intézkedni a petroleum kartel ellen?

Az interpellációt kiadták a minisztereknek s az ülés ezzel félkettőkor véget ért.

A háboru.

French tábornok bevonult Kimberleybe, ezt jelentettelegközelebb a harcúrról Roberts fővezér. De hogy milyen körülmények közt, mily uton és módon szabadította föl French a 120 napi ostrom alól a kétségbeesett várost, nem mondotta meg Roberts, sem semmiféle — telegram. Valószínű tehát s ezt a a brüsszeli transzvái ügyvivő is koncedálja, hogy French minden ellenállás nélkül ment be Kimberleybe s a burok az ostrommal felhagytak. Merre vették útjokat, nem tudni. — Szintugy nem tudni, hogy hol van Kronje tábornok a bur sereg zömével. S ez az, a mi Londonban a győselem mámorába nagy aggodalmat vegyit,

Már napokkal ezelőtt hangoztatták Londonban, hogy Kimberley fölszabadítása nem nagy jelentőségű dolog, ha ütközet nélkül történik meg s hogy Roberts csak akkor dicselkedhetik, ha sikerül neki a burokat nyitni, nagy csatában megverni.

Valószínű tehát, hogy a burok most

madására. French tábornokot elvégre megállíthaták volna a burok, de kimélni akarták erejüket a nagy csatára. Kimberleyvel nem veszettek semmit, csak Rhodes Cecil szabadult ki a kezükből, akit pedig nagyon szerettek volna elcsipni. Kimberley kiéhezett s a hosszú ostrom alatt teljesen megfőrt helyőrsége, nem számít többé.

Merre lesz a nagy csata, sejteni sem lehet. Roberts lord titokban tart mindent, min ahogy eltitkolt minden mozdulatát. Csak most tudódott ki, hogy Roberts még K e l l y - K e n n y tábornokot is elszólitotta a Fok földről s French után most őt küldi ki a támadó vonal élére.

Azt jelentette tegnap egy távirat, hogy Roberts elvágta a buroknak Bloemfontein felé egyenes összeköttetését, kiderül most, hogy a hír nem igaz, mert a burok Magarsfonteinban, tehát Roberts seregétől nyugatra eső hadálasukat még előbb elhagyták; de hogy merre mentek, azt nem tudja egy angol távirat sem. A tegnapi táviratok szerint Roberts lord negyvennyolcezer főnyi seregével Jakobsdalban van, tehát még nem kelt át a Modder folyóra.

Ha azonban átkel a döntő csata nem fog soká késni, mert French elfoglalta már Kimberleyt s így Roberts lord megindulhat mint ahogy célja volt, Oranjs fővárosa Bloemfontein ellen. Londonban lehetségesnek tartják, hogy Roberts nem is megy át a Modderre, hanem a Jakobsdalból Bloemfonteinba vívó legegényesebb utat választja a támadásra.

Itt azonban könnyen megjárhatja, mert az uton mindkét felől, ha nem is olyan hegyek miatt Natálban, de eléggé magas dombok emelkednek, a melyek jó védelmi pozíciót nyujtanak a buroknak.

Tíz napja immár, hogy Buller Natálban teljes vereséget szenvedett s visszavonult Chivelybe, honnan kiindult. Az a bur sereg, a melyet a Tugela mellett kötve tartott Buller ilyképen felszabadult és azt a 6 ezer embert kivéve a kik Buller őrizetére maradtak Kolenzóban, bizonyára az egész sereg a nyugoti harcaterre ment, Joubert fővezérrel együtt. Talán már meg is érkezett és csatlakozott Kronje seregéhez. Angol számítás szerint Kronjenak eddig mindössze 20 ezer főből álló serege volt s ha a Tugela mellől megérkezik, a burok egész hadereje, a mely Roberts lorddal szembe fog szállani 35 ezer katonára lesz.

H I R E K.

Ünnepély a törvényszéken.

Tegnap délelőtt iktatták be dr. S z ü c s Miklóst a debreczeni királyi törvényszék elnöki székébe a jogász világ imponáns képviselése mellett.

Az ünnepélyen ott voltak a törvényszék bíráin és tiszviselőin kívül a kir. tábla elnöke és bírái, a kir. ügyészség, a törvényszék kerületébe tartozó járásbírók képviselése a közjegyzői kar, Debreczen város és hajdumegyé küldöttei az ügyvédi kamara választmánya s ezenkívül nagyszámu hallgatóság, melyekben az előkelő hölgyvilág is képviselve volt.

Baróthy Béla kir. törvényszéki bíró, mint a törvényszék vezető bírája, meleg szavakkal üdvözölte az új elnököt ki — elfoglalta az elnöki széket — hosszasan válaszolt.

A beszéd végeztével a jelen voltak lelkes éljenzés hangzott el.

Este 8 orakor az új elnök tiszteletére fényesen sikerült bankettet rendeztek a jogász világ tagjai az »Angol királyi« szálloda éttermében. A banketten a terem zsufolásig megtelt s több mint kétszázan foglaltak helyet az asztalok körül. Debreczen csaknek minden notabilitása megjelent a banketten, mely mindig emelkedett hangulatban folyt.

Az első felköszöntőt Bernáth Elemér táblai elnök mondotta az ünnepeltre, majd Dr. Hrehuss Viktor, törvényszéki bíró szinten az új elnökre. Márk Endre az ügyvédi kamara nevében az új elnököt, Simonffy Imre polgármester Igyártó Sándor volt elnököt éllette. Rásó Gyula alispán Dr. Szücs Miklós törvényszéki elnököt köszöntötte fel, Dr. Kola János Plósz igazságügyminiszfert. — éllette.

Dr. Szücs Miklós, a tsvék új elnöke, tószájában azt mondta, hogy úgy érzi magát, mint az adós, aki nem képes fizetési kötezettségének eleget tenni. Őt is annyira elhalmozták már dicsérettel, hogy mindezekre reflektálni nem tud s úgy tesz, mint a tulterhelt adós, nem is fizet senkinek. Elt azonban mindenkit, Debreczen város egész közönségét.

Végül Ábrahám László, Benedek János és még többen mondtak tószókat.

* Perényi Margit szerződ-tetve van. Perényi Margit, szintársulatunk kiváló és ünnepelt subrett primadonnája mint örömmel értesülünk ma délelőtt aláírta Komjáthy János igazgatónál a szerződést, mely őt egy évre ismét a debreczeni színházhoz köti. Őszinte örömmel hozzuk ezt olvasóink tudomására, mert megvagyunk győződve, hogy a kisasszony fényes tehetsége, kedvessége, megnyerte a debreczeni közönséget, a mely most már büszkén mondja Perényi Margitot a magáénak.

* A leleczház ügye. A Debreczenben létesítendő leleczház ügyében szombaton értekezlet volt a városházán. A bizottság is, a melyen Roncsik Lajos tanácsnok elnököt, arra az állápontra helyezkedett, hogy a leleczházat társadalmi uton és a város támogatása mellett kell létesíteni. A bizottság felkérte Roncsik tanácsnokot, hogy az irányban készítse el az előmunkálatok alapját képező alapszabálytervezetet.

* A sertésvész szünőfélnben. A földmívelési miniszterium által ma közzétett állat-gézségügyi kimutatás ismét rendkívül örvendetesen hangzik. A sertésvész által fertőzött községek száma ugyanis a múlt héten 50-nel csökkent, úgy hogy ma már csak 377 fertőzött község van az országban. A többi állati járvány tekintetében szintén nagyon kedvezőek az állapotok.

* Jótékonycélu alapítványok és hagyományok. dr. irinyi Irinyi Istvánné szül. Nemes Iona urnó Istenben boldogult áldott lelkü jó anyja emlékének Nemes Kálmánné Beér Etelka alapítvány-czim alatt a jótékony nőegylet részére 1000 (Egyszer) koronás, a nőipariskola részére pedig 200 (Kétszáz) koronás alapítványt tett. A nemes tény önmagában hordja jutalmát. A nagylelkü alapító kegyeletes cselekvénye által mindennél drágább és tartósabb emléket emelt forrón szeretett édesanyjának. Ugy a nőegylet választmánya, mint a nőipariskola felügyelő bizottsága hálás szível köszönte meg a szép alapítványt. A nőegylet ezenkívül még két más hágyományhoz is jutott a közeli napokban két elhunyt nemeslelkű hagyományozó végrendeletileg tett intézkedéseivel következtében. Ugyanis az egyesület egykori szeretett elnöke, néh. özv. K a t z J ó z s e f n é Z i c h e r m a n n M á r i a urnó pedig 200 (Kétszáz) koronát hagyományoztak az egyesületnek. Ez utóbbi a nőegyleti árvaháznak is még külön 100 koronát hagyományozott. Mind ezen szép hagyományok az egyesület pörztárába már be is feleltak.

* Panasz a posta ellen, A debreczeni posta ellen annyi panasz érkezett be hozzánk, hogy lapunk holnapi számában szükségesnek tartjuk a különös állapotokkal bővebben foglalkozni.

* Eljegyzés. Folyó hó 17-én este váltottak jegyet dr. K i r á l y Péter ügyvéd, publicista és beölsei B u d a y Gyula ügyvéd kedves, szépleánya : Leona kisasszony. Az eljegyzés ünnep szűkebb körben ment végbe, hol közéletünk kiváló egyénei közül jelen voltak : B o d n a r honvédezeredes, K o m l ó s s y Arthur városi főjegyző, T ó t h András szobrász, K e r t é s z János, a függetlenségi párt elnöke, G u l y á s István gimn. tanár.

Az első toasztot B o d n a r ezredes mondta, aki egyuttal a szülők beleegyezését kérte ahhoz, hogy az ifjú pár egymást a gyűrűk kicserélésével ünnepélyesen eljegyezzék. K o m l ó s s y y Arthur a szülők örömeire s az ifjak boldogságára tószózott. Dr. Gulyás István a vőlegénynek mint a közvélemény hivatott szószólójának, minden egyéb sikerénél és dicsőségénél drágább és értékesebb kincsül menyasszonya szerelmét mondotta s az ifjú pár tiszta és önzetlen szerelmének halhatatlanságáért üritette poharát. Igazán zenzázációs toasztot mondott végül B o d n a r ezredes, aki előrebocsátva, hogy a vőlegény szives barátságát és nemes jóindulatát azzal viszonozza, hogy azért haláttalan lesz és pedig, hogy annál haláttalanabb legyen, nem is a vőlegényt, hanem a menyasszonyt vádolja be a társaság előtt, — bevádolja őt azzal, hogy határtalanul nagyravágyó, — nem tud uralkodni ambícióján, neki a sikerből kevés nem kell, ő — K i r á l y n é akar lenni. Kívánja tehát a szószóló, hogy a menyasszony és vőlegény boldogsága a szó legnemesebb értelmében legyen királyi boldogság.

* A Takarékek és Hitelintézet közgyűlése. A debreczeni Takarékek és Hitelintézet r. társaság tegnap tartotta meg XVI. évi rendes közgyűlését az intézet helyiségében a részvényesek nagy érdeklődése mellett. A közgyűlést, mely 10 óra után vette kezdetét, Lentgye mre intézeti elnök vezette. Az évi jelentésből kitűnt, hogy az intézet az elmúlt évben is, I daczára az egész éven át tartott feltűnő rossz pénzviszonyoknak, szép eredményeket ért el s az intézet által folytatott üzletágak mindenikénél a legszebb reményekre jogosító emelkedés konstataható. Az intézet múltévi tiszta nyeresége 12995 forint volt. — A részvények 6. számú szelvényei e hó 20-tól kezdve 12 koronával bevalásanak. A közgyűlés ezután a felmentvényt úgy az igazgatósnak, mint a felügyelő bizottságnak megadta. Márton Imre ügyvéd a megjelent részvényesek nevében egy igen szép és üdvös indítvánnyal állott elő, nevezetesen arra kérte az igazgatósnak, hogy egy rendszeres tisztviselői nyugdíjajal megteremtésére tegye meg a szükséges intézkedéseket. Az indítványt az igazgatósnak k e s s e g g e l magaévá tette. Ezután a megürrült i g a z g a t ó s a g i és felügyelőbizottsági tagok helyek betöltésére került a sor. Igazgatósnak tagokul újból megválasztottak Váczy János és Wolafka Antal, felügyelő bizottsági tagokul Kovács Lajos, dr. Márton Kálmán és Szabó Zsigmond, póttagokul pedig Dr. Megyery Pál és ifj. Csóka Sámuel. A közgyűlés tárgysorozata ezzel ki léven merítve, a közgyűlésen szintén megjelent Dr. Wolafka Nándor püspök a részvényesek nevében megköszönte úgy az igazgatósnak felügyelő bizottságnak, valamint a tisztviselő karnak a kifejtett buzgó munkásságot.

* Pajta feltörés. A homokkertben az éjjel ismeretlen tettesek feltörték Torday Gábornak és Nemes Kálmánnak a pajtáját. — Hogy mit vitt el, még nem tudja a rendőrség, mert a hivatalos vizsgálatot csak a déli órákban ejtette meg a bűnügyi osztály egyik kiküldöttje.

* Az angol társalgó kör szombaton este sikerült estélyt tartott. Sebesi V. felolvasása után Leonhardi baroness ült a felolvasó asztalhoz és ritka gyakorlottságra való routinnal olvasta fel Mark Twainnek egyik elbeszélését. Ezután ugyancsak ő zongorán Korolukonak egyik örökzép szerzeményét játszotta el. Az estélyen ott voltak főspanunknak lánya lovag Sztradané, Péchy Márta a Leonhardi baronesszel, Miskolczy Jenoné és többen.

* A Debreczeni Kölcsonös Segélyző Egylet közgyűlése. A Debreczeni Kölcsonös Segélyző Egylet tegnap délelőtt tíz órakor tartotta évi rendes közgyűlését a városbáza nagyteremben. A közgyűlésen, melyen fényéri Zádor Lajos elnököt, az igazgatósági tagokon kívül a tagok nagy számmal jelentek meg. A közgyűlés az igazgatósági jelentéssel kezdődött, a mely beszámolt az elmúlt üzletév eredményéről.

Ezután az évt mérleg számadások, valamint a fesszámoló XI-ik vagyis 1894-ik évtársulat vagyonmérlegének előterjesztése következett, a jelentéseket egyhangulag tudomásul vették.

A új, vagyis a XII-ik évtársulat felszámolásához őt, h felügyelő bizottságba három tagot választottak be, A kilépő igazgatósági tagok, kik ismét bevalasztattak : dr. Szántó Sámuel, Szabó Miklós, Szikszay Lajos, dr. Magos György és Baum Miksa. Az igazgatóság a közgyűlés elé egy igen nemes indítványt terjesztett, a egyesület által létesítendő ; K ö z j ó t é k o n y s á g i a l a p i t v a n n y r a vonatkozóak. Az egyesület alapszabályai értelmében a tiszta jövedelem egy százalékot helyi jótékony és közmívelődesi célokra fordít.

Ez az egy százalék egy évben körülbelül két ezer korona összegnek felel meg. Javasolja az igazgatóság, hogy ezen összegnek feje, ezer korona sdassek ki jótékony célokra, a másik felét pedig a létesítendő jótékony alapítványra fordítsák és azt mindaddig szaporítsák, a mig csak olyan összeg nem lesz belőle, a melyből az alapítvány már léteithető. A közgyűlés e javaslatot elfogadta.

A fesszámoló évtársulat eredménye emelkedett, úgy hogy minden 40 filléres betét után 149 kor. 96 fillert fizetnek ki, a mi a befizetésekre — még kamatos kamattal számítva is 6%-jának felel meg.

Az egyesületnek vagyona 1899. január 1-én. 4.177,605 korona 80 fillér, év végén 4.446.482 kor. 88 fillér, emelkedés : 268,877 korona 08 fillér. A tagok száma a múlt év elején : 6574 tag, 8041 betéti könyvre 57,474 betéttel, az év végén szaporodott 200 taggal, kik 397 betéti könyvre : 2945 betétet fizettek

Az eddigi törzsbetétek száma 69,300 a mi átlagosan heti 28,274 korona 40 fillér befizetésnek felel meg.

* Elveszett egy citrmos-s á r g á s, nőstény, alacsony, vékony farku a g á r. Neve : C s ö r g ö. A ki a csapó-utcai kapitánysághoz, vagy a város istállójához beviszi, 4 koronát kap.

* Iparosok figyelmébe. Mindazon iparosoknak, kik a párisi kiállítás tanulmányozása végett Parisba utazni szándékoznak, most a legjobb alkalom kínálkozik arra, hogy cseljüket megvalósíthassák. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter közlése szerint ugyanis a következő budapesti cégek u. m. Mahunka Imre és Thék Endre műbutorasztalosok, Steinsneider Jakab berendezési vállalkozó, Gelb M. és fia kárpitos és díszítő, az építő és dekoratív szobrász munkálatokat végző Langer Ignác, az installációs szobrász munkákat végző Oppenheimer J., a retrospeciv pavilon díszítésen dolgozó Glaser János, valamint ennek díszüvegezését végző Forgó és Társa műintézet. a villamos berendezések egyeszet készítő Ganz és Társa cég, mint az installációs munkálatokkal megbízott vállalkozók ezen munkálatoknál hazai erőket alkalmaznak. Felhívjuk ennel fogva az eziránt érdek-

lódó iparosokat, hogy esetleges alkalmaztatásuk iránt forduljanak közvetlenül a felsorolt vállalkozókhoz. Debreczen, 1900. február 14. A kereskedelmi és iparkamara.

* **Meghívó.** A debreczeni önkéntes tűzoltó-testület parancsnoksága tisztelettel meghívja a testület tiszteletbeli, alapító, működő, és rendfentartó tagjait a folyó év márczius hó 4-én vasárnap délután 3 órakor a tűzoltó őrtanyán tartandó XXIII-ik évi rendes közgyűlésre. Targysorozat: 1. A parancsnokság évi jelentése. 2. A számvizsgáló évi jelentése. 3. A évi költségvetés megállapítása. 3. Általános tisztújítás. 5. Indítványok tárgyalása. 6. Három rendes és három pótagból álló számvizsgáló bizottság egy évi időtartamra való megválasztása. 7. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére az elnök három jelen levő tagot nevez ki. Kivonat az alapszabályzatból: A közgyűlés határozatképes, ha azon a működő tagok létszámának a fele jelen van. Indítványok a közgyűlés előtt nyolcz nappal írásban a parancsnoksághoz nyújtandók be. Debreczen, 1900. február hó 16. Szikszay Gyula m. k. főparancsnok. Berkó János m. k. segéd tiszt.

* **Vizsgálat a debreceni postahivatalnál.** Schnöppben Ágoston, a n.-váradai postakörület igazgatója Debreczenbe érkezett és az itteni postahivatalnál a vezetés, ügykezelés és a hivatalok új beosztásánál vizsgálatot tartott és a tapasztalt rend és tisztaság sponosság felett a legnagyobb meglepedést nyilvánította. Az igazgató tiszteletére a posta és táviróhivatal tisztviselői szombat este jól sikerült bankettet rendeztek az „Angol királynő” éttermében.

* **A resiczai munkások sztrájkja** Tegnap az a hír került a lapba, hogy a resiczai munkások sztrájkja megszünt. Ez nem felel meg a valóagnak. Csupan a hidmunkások egy kis része állt tegnap munkába, míg a gépgyárban dolgozó több, mint 600 munkás, ma is sztrájkol. Sztrájkolnak továbbá a henger munkások, a kovácsműhely munkásai, továbbá az összes veszmunkások is valamennyien. A munkásokat nagyon elkeserítette, hogy az igazgató a sztrájk megszüntetéséről adott hírt a lapokban. A munkások szerint az igazgató ezzel az ezel volt a célja, hogy a külföldi munkások nagyobba segélyeiket beszűn tessenek. A sztrájkoló munkások azonban már értesítik a külföldi munkásszervezeteket a hír valóságáról és a napokban hír szerint már nagyobb segélyt is fognak kapni több helyről. A kereskedelemügyi miniszterhez ma hivatalos értesítés jött, a mely szintén arról ad hírt, hogy a sztrájk nem szűnt meg.

* **Eugénia császárné betegsége** Eugénia, a francziák volt császárnéja, Párisban súlyos betegnek fekszik. Az ex-császárné a kap-Hartinra szándékozott utazni, azonban néhány nappal tervezett utazása előtt annyira meghűltte magát, hogy influenzát kapott, a melyhez reumatikus láz járult. A „Hotel Continental”-ban, a hol a császárné fekszik, egymást érik az érdeklődők látogatásai. Eugénia császárné oly gyenge volt, hogy orvosai az életét féltették. Most azonban állapotta ismét javulófelben van annyira, hogy ismét szó van utazásáról. A császárné két hónapot szándékozik a délvidéken tölteni.

* **Az öngyilkosok és a világhiállítás.** Hogy a világhiállításnak miköze van az öngyilkosokhoz, azt nagyon okosan megmondja a párisi morguenak a jegyzője. Megkérdezték tőle, mi az oka annak, hogy az idén sokkal kevesebb telep kerül a morgue-ba, mint más esztendőben. A jegyző ezt felelte:

— Az öngyilkosságok csökkenése oka a kiállítás nagymunkálataiban rejlik. Rendesen a napszámok osztályából jut ide a legtöbb holttest. Ma, a kiállítás munkálatai folytán ennek az osztálynak tagjai dolgoznak, megkeresik a kenyerüket és eszükbe sincs az élettől szabadulni.

* **Közgazdasági előadás.** Az orsz. gazdasági intézet I. sz. terme tegnap d. u. zsu-fólásig megtelt érdeklődő közönséggel, a kik Heinrich szőlőszeti és borászati felügyelő elő-

adását nagy figyelemmel hallgatták végig. Az előadó csaknem két órán át beszélt. Előadása első részében a szüret, különösbbe a hordók okszerű előkészítéséről emlékezett meg, majd áttért az okszerű pince kezelésére s részletesen fejtegette a borlehuzás előnyeit, előadása utolsó részében a bor betegségeket s azok gyógyítás módját ismertette részletesen. A nagy figyelemmel végig hallgatott előadás után lelkesen megéjenezték a jelen voltak az előadót, ki a hallgatóság sorából feltett kérdésekre is készséggel adta meg a szakszerű felvilágosításokat. Az előadáson ott voltak a helybeli gazd. egyesület vezetői s több szülő nagybirtokos.

* **Fonográf a válópörben.** Ezt a berregő kis csodamasinát elmésen használta föl egy elszomorodott franczia honpolgár. Valaki akar a feleségétől, de nem képes tanukkal igazolni, hogy házastros Xantippéje mellett törhetlen a házaselete. Fogta magát tehát s hogy panaszanak legyen valami támpontja, fonográfot állított be ebédülőjébe. A masina természetesen fölfogott minden szót s így benne vannak az összes szida mak is, a melyekkel a szegény ferjet a felesége illette. Az ördögös gépezettel felfegyverkezve aztin megindította a válópört és reméli, hogy a törvényszék tarthatatlanak fogja itélni házasi életét, amelynök szevedelyes hangjáról a fonográf tesz kiáltó bizonyosságot.

* **Öngyilkosság.** H. Hadról írja levelezőnk: E hó 11-ike éjjelen 11 és 12 óra közt öngyilkosság történt Hadrón. Főizs József 45 éves, molnár mester családosi ember az udvarban levő góréban felakasztotta magát. A nevezett nap éjfelelén a ráköretkezett szokásos utcai örködés teljesítette s a már jelzett időben bement családláho az óra megnezése ürügye alatt, s látván, hogy még nincs 12 óra, örködésük záró ideje, neje marasztalása daczara is kiment a szobából. Neje eber a állapotban levén, csakhamar ntáa ment. A holdvilág fényénél csakhamar meglátta férjét a góréba görnyedt állapotban Mivel Főrizs azon nap italos is volt, azt hitte az asszony, hogy alszik. A lakójukat hivta tehát, hogy férjét vigyék be a szobába, — a midőn reuüiten vették észre a nóakan levő kötelet, s hogy Főrizsban már nincs életjelenség. A családnak sirás rivásra s jajveszékelesre a közelben levő szomszédok felriadtak s siettek a szerencsétlenség színhelyére; sajnalta mindenki a jó magaviseletű embert. Iga, hogy Bachusnak mostanában olykor áldozott, lehet, hogy ez is okozta lelki egyensulya elvesztését. Családa nagy lelki fájdalommal küzd. Temetése nagy részvét mellett 13-án d. u. ment vegbe.

* **Halálozás.** Vettük és részvéttel közöljük a következő gyászjelentést. Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejtetetlen jó férjnek, apának, fiúnak, vőnek, testvérnek, sógorak és rokonnak Weidner Károlynak f. hó. 18-án reggeli 8 órakor életének 31-ik boldog házasságának 7-ik évében hoszas, súlyos szenvedés és a haldokló szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk búlt tetemei f. hó 20-án d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a József. kir. herczeg utca 67. számú házauktól a Szent-Anna temetőbe örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig f. hó 21-én d. e 9 órakor fog az egok urának bemutatattai. Mely végtisztességtételre rokonainkat, barátainkat és jó ismerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1900. február 18-án. Bánatos neje: özv. Weidner Károlyné sz. Závodszyk Julia gyermekei Károly és Erzsike. Szülei: Weidner József nejevel Oberländer Erzsébettel. Apósa és anyósa: Závodszyk Ferencz nejevel és gyermekeivel. Testvér és sógorai: Jozefa férjével Molnár Lukácsal és gyermekei: Gusztáv nejevel Paulicsky Máriával;

Róza férjével Bornyász Józseffel és gyermekei; Vilma, özv. Borossy Gyuláné és gyermeke; Kálmán nejevel Sarközy Jolánnal és gyermeke; Gyula; Erzsébet. Ormós Károlyné, valamint számos rokon nevében is. Az örök világhosszág fényeskedjék neki! Nyugodjék békével, A temetést Gebauer K. rendezi.

* **Öngyilkossági kísérlet a börtönben.** H.-Böszörményből írják: Hétfőn délelőtt a rendőrök egy részeg állapotban fekvő csavargót találtak a Kossuth-téren; azonnal bevitték a városházához, ahol ráismerték személyében Mátolcsi István 35 éves kőmives segedre, a ki Derzsre (Szathmar-megye mátészalkai járásba való s már csavargás miatt kevés idővel ezelőtt Böszörményből kitolonczolták. De ugy látszik, hogy ismét visszavágyott sőt buvában le is itta magát. Mátolcsinak elhalt a felesége, itthon gyermekei vannak, de ott hagyta öket s Fehértőn át Debreczenbe jött, innen Dorogra igyekezett — mindenütt gyalog — de ott lerészegedett s a fő eren nyomta el az álmom. Bevittek a börtönbe, ahol mikor magához tért felakarta magát akasztani, de ugyanakkor más is volt ott s ez hirt adott s megakadályozták abban, hogy felakassza magát. — Az öngyilkossági kísérlettel ezután sem hagyott fel. A zsebében hordott valami méregitalt; ezt megitta, mire eszméletlenül rogyott össze. Ezt a tettét is hamar észrevették s a gyorsan előhívott dr. Kertész József orvos azonnal ellenszereket adott be, úgy, hogy egy nap mulva semmi baja sem lett az öngyilkos jelöltnek. Az elzúllott rongyos ruháju embert a napokban tolonczoltak illetőségi helyére.

* **A postai csomagszállítás reformja.** Illetékes helyen a postai csomagszállítási díjak reformját tervezik. A hosszabb tanulmányozás alapján kidolgozott terv az, hogy a jelenlegi ötkilős-csomag rendszerének helyébe első sorban tizkilős-csomag rendszerét honosítsák meg s ezenkívül a csomagszállítást is olcsóbbá tegyék. Ezt a célt olyképen vélik elérhetni, hogy az angol penny-rendszert, a mely a levélpostára nézve viagszerte kitűnően bevált, a csomagokra is kiterjeszszék, tehát mindennemű csomagnak tiz kilóig és tetszés szerint az ország bármely pontjára egyen egyforma volna a postai porója. Erről az újítástól nemcsak a kezelés igen jelentékeny egyszerűsítését, hanem a forgalom nagy arányu fellendülését is várják. A reform csak a belföldi és a szomszéd államokkal való forgalomra terjedne ki s a nemzetközi csomagszállítást nem érintené. Ha a kormány ez ügyben Ausztriával egyezsere jut, még ebben az évben életbeleptetik az új csomag tarifát.

Mulatságok.

* **Az izr. nőegylet bálja.** Szombaton este fényesen sikerült mulatság zajlott le a „Bika” szálloda pazarul felkészített báltermében. Akkor tartotta ugyanis a debreczeni izr. nőegylet tombolával egybekötött táncmulatságát. A mulatság nagy sikerét, emelte a tombola játék, melyen a közönség nagy érdeklődéssel yett részt. Az első négyest 100 pár táncszolta.

* **A függetlenségi párt bálja.** A múlt hónapban zajlott le a Bikában a függ. kör pompás mulatsága, s ime február 24-ikére, farsang utolsó szombatjára ismét kilátásba van helyezve egy olyan mulatság, melynek hamisítatlan magyaros jellege, pompás sikere évek óta ismeretes közönségünk előtt.

Február 24-én lesz ugyanis a függetlenségi párt, a mi pártunk bálja.

A ki igazi magyar mulatságon akar részt venni, az készüljön e napra. Jó kedv, vigasság fogja uralni e napon a Bika fényes disztermét, deli magyar ifjak és leányok fogják lejteni a magyar tánczok végtelen sorozatát.

A mulatságon ott lesz szeretve tisztelt képviselőnk, **Thaly Kálmán** is.

Legyen tehát ott minden magyar ember, s legyen előtte emlékeztetés az a magyar mulatság, melyet a debreczeni, szívvél lélekkel magyar függetlenségi párt rendez.

Mulatságok sorrendje:

Február 24-én A függetlenségi párt bálja a bika szállodában.

Márczius 3-án szombaton: A kereskedő ifjak táncmulatsága az Arany Bika szálloda dísztermében.

Márczius 15-én az 1848/49-es honvédek bálja a Korona vendéglőben.

Márczius 15-én a Petőfi-dalkör társasvacsorával egybekötött hangversenye a «Bika» dísztermében.

Színház.

Három előadás.

(Szombaton.)

Hamlet. Shakespeari est volt a szombati mikor Hamlettet adták. Komjátly Hamlet alakítása ismeretes. Dicséretes igyekezettel játszotta meg most is a közönség zajos tapsokban, sokszori lámpák elé hívásban fejezte ki elismerését. A többi szereplők is jók voltak. Közönség szép számmal.

(Vasárnap.)

Délután félhelyarakkal **Thán Gyula «Debreczen a holdban»** című távnyos darabját adták zsufozt haz előtt.

Es'e pedig Rátkay népszínművét **Felhő Klárát** vették elő. Kállay Lujza, Barth István, Szabó Irma, Ferenczy, Sziklai, Rubos és Fay Flóra jól játszottak s a szép számu közönség többször hívta őket lámpák elé.

Sarah Bernhardt beteg. A nagy francia tragika, Sarah Bernhardt — mint Párisból jelentik: — a Hamlet előadásán hirtelen rosszul lett. Az előadást felbe kellett hagyni s a közönségnek a jegy árát visszaszolgáltatták. Sarah pedig azonnal kocsiba ült s orvosra kíséretében haza hajtatott. Éjfél felé kissé jobban lett s az orvos reméli, hogy pár nap múlva teljesen meggyógyul.

Színházi műsor.

Hé fön, febr. 19-én bérlet 118. szám »A. A görög rabszolg«. Operette 3 felvonásban.

Kedden, febr. 20-án bérlet »B. Küzdelem a létért. Színmű 5 felvonásban

Szerdán, febr. 21-én bérlet 120. szám »C. Az állat-zelidítő. Vigjáték 3 felvonásban.

Csütörtökön, febr. 22-én bérlet 121. szám »A. Brankovics György. Szomorú játék 5 felvonásban.

Pénteken, febr. 23-án bérlet 122. szám »B. ujdonság először. Ninon. Opera 2 felvonásban. Ez megelőzi mint ujdonság. A királyné apródja. Vigjáték 1 felvonásban.

Szombaton, febr. 24-én bérlet 123. szám »C. másodszer Ugyanez.

Vasárnap, febr. 25-én két előadás, délután 3 órakor félhelyarakkal, A kis lord. Énekes vigjáték 3 felvonásban.

Este 7 és fél órakor bérletszünetben: A virágcsata.

Egyház.

A Muraköz egyházi reinkorporációja ügyében a zagrabi érsek emlékiratot intézett az ország biboros hercegprimásához, úgyis mint a katolikus autonómiai kongresszus elnökéhez, melyben **Posilovic** érsek elismeri a magyar kath. autonómia joghatóságát a muraközi két esperesi kerületre; nem is zárkózik el teljesen az elől, hogy ezek is képviseltesék magukat, auton. kongresszuson, mégis oly föntartásokat s föltételeket köt ahhoz, melyek elfogadhatatlannak látszanak. Az emlékirat az auton. kongresszus 27-es biz-

zottságához került, melynek elnöke, Szapáry Gyula gróf kiadta azt tanulmányozásra és jelentéstételre **Hoványi Gyula** dr. bizottsági előadónak, aki a többi részletes kérdés képsán be fogja mutatni erre vonatkozó javaslatát. Ezek a kath. autonómia föltétlen joghatóságát állapítják meg a Muraközre; egyuttal pedig minthogy a két esperesség földrajzi fekvésénél fogva külön választási kerületté nem kereshető ki, azoknak a szomszéd magyar egyházmegyék auton. képviselői közt való fölosztását látják legajánlatosabbnak.

A városi tanácsos veszedelme.

Gyakran elhanyagolja az ember a könnyű kis roszszületet, a mely pedig komoly betegség előjele lehet. Ez volt egy városi tanácsos esete, a ki emésztési zavarban szenvedett. Ez a roszszület rendszeren csak rövid ideig tart s ezért nem igen gondolunk arra, hogy bélgyulladásnak lehet kezdete, a mely, jöllehet a roszszület szünetet tart, azért nem kevésbbé folytatja pusztítását. A bélgyulladás mindig emésztési zavart okoz és jele a roszszul működő gyomornak. Ily esetben végülén a betegségek sorozata. Főfájás, szivdobogás, fülzugas, csipőfájdalmak, oldalszurás sorba gyengíti a beteget. Ha az emésztési zavar elmúlt, a gyengeség, a csekély táplálkozás miatt csak nagyobb lesz. Oly foku vérszegénység áll be, hogy rendszer életmód már nem segít s ha nem vigyazunk, többé kevésbbé gyorsan halál lehet a vége. Ily körülmények között az egyetlen segítő eszköz az, hogy a vérnek régi erejét és ellentálló képességét visszaadjuk. **Mothe**

Hélie ur Asques városi tanácsos (Lavit Tarn e Garonne) a következő levélben írja meg nekünk, mily sajnálatos állapotból mentette ki a Pink-pilula, a melyet neki, mint a vér helyreállítóját ajánlották.

A múlt évben — írja — muló emésztési zavarban szenvedtem. Nagyon csalatkoztam azonban, a midőn ennek elmuta után magamat egészségesnek tartottam, mert alig szabadultam meg e kellemetlenségtől, oly komolyan betegedtem meg, hogy egy pár nap múlva a halál fenyegetett. Heves lázom volt és szörnyű főfájást okozott, étvágyom eltűnt és minden a mi gyomromba került, rettenetes fájdalmat okozott. Beleim szintén igen szomorú állapotban voltak. Minden testrészem fájt s időokint erős gégecsőgyulladás állt be oly erős és mindinkább gyakori köhögési rohammal, hogy 26 éves koromban elvesztettnek éreztem magamat. Akkor történt, hogy egy nekem nyújtott szalmaszálba kapaszkodtam. A Pink-pilulákat kezdtem szedni s mily nagy lett örömöm, midőn hatását éreztem. Étvágyam, álmam megjött, erőm lassankint visszatért, fájdalmam megszűnt s minthogy gyomrom rendszeren kezdett működni, a bélgyulla ás eltűnt és ma teljesen meg vagyok gyógyulva es mondhatom, hogy a Pink-pilula mentette meg életem.

Minden általános gyengeégnél, gyomor- és bélbetegségeknel, gégecsőgyulladásnal, influenza es következőményeinel a Pink-pilula föltétlen biztos szer. Kapható Magyarországon a legtöbb gyógyszerertárban. Egy doboz ára 1 frt 75 kr., hat doboz 9 frt. Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerertárban, **Budapest, Király-utca 12.**

IRODALOM.

A király Zala György műtermében. A király szombaton délután meglátogatta Zala György műtermében **Andrássy Gyula** lovászaszobrának es a boldogult királyné sir-emlékének modelleit. Tíz percczel két óra előtt érkezett ő felsége fogata a Podmaniczky utca feől Zala Györgynek a nyugati pályá-

udvar mögött levő, ideiglenes műterme elé. Kíséretében voltak **Paar Ede** gróf, főhadsegéd es **Veszely őrnagy** szárnysegéd. A király fogadására megjelentek **Szél Kálmán** miniszterelnök, **Ludvig Gyula** a magyar államvasutak elnökigazgatója, **Podmaniczky Fggyes báró**, az **Andrássy-szoborbizottság** elnöke es maga a művész, **Zala György**. A rendet **Beniczky** rendőrfelügyelő es **Bornemissza** főparancsnok tartották fenn.

A király a műteremben látottak felett nagy elismerését fejezve ki a művész iránt.

A **«Vasárnapi Ujság»** február 18-iki száma 34 képpel s a köyetkező tartalommal jelent meg: **«Beöthy Zsolt»** (arczképpel) — **«A Kisfaludy-társaság új tagjai»** (**Benedek Elek** es **Riedl Frigyes** arczképpel) — **«Költemények: «Achilleion» Hegedüs Istvántól; «A tiszánál» Szabolcska Mihálytól. — «Horváth Boldizsár Népőja.» — «A vegytan az utolsó század alatt.» — «Budapest a föld felett es föld alatt» (képekkel). — Regényár: «A számárrend története.» Elbeszélés. **Irtá Jókai Mór.** (Goró Lajos rajzaival). **«Vásárolt szivek»** Regény. **Irtá Máriafi David.** (Goró Lajos rajzaival). **«A szkupstina»** (arczképpel a szerb országgyűlésről) — **«A dél-afrikai harczterőről»** (képekkel) — **«Az angol katonák»** — **«Henrik orosz herczeg»** (arczképpel) — **«Magyar iparművészeti tárgyak»** (képekkel a Magyar Iparművészeti Társulat legutóbbi kiállításáról) — **«A Kisfaludy-társaság nagygyűlése.»** — **Irodalom es művészet, Közintézetek es Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendszer heti rovatok, A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre négy kor., «Politikai Ujdonságok»-kal es «Világkrónikával» együtt hat korona. Megrendelhető a Frankin-társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a «Képek Népnap», legolcsóbb ujság a magyar nép számára fél-évre 2 kor. 80 fl.****

KÖZGAZDASÁG.

Debreczen közvilágítása.

Irtá: Acsádi ACSÁDY SÁNDOR, ny. kir es megyei főmérnök.

E czim alá Debreczen sz. kir. városnak oly nagy horderejű közgazdasági es legközelebb legaktualisabbá vált ügye tartozik, hogy ennek minden oldalról lehető megvilágítása elől, a közügyet es nyilvánosságot szolgáló egyetlen lap sem zárkozhatik el. A «Debreczen» is megnyitotta tehát hasábjait az e tárgy fejtegetéseknél. Iy okból kööljük az alább olvasható cikket is, anélkül azonban, hogy valaki arra következtethetne, mintha mi e tekintetben valami pártállást foglaltunk volna.

A közérdek minden pártolásnak felette áll. De a nézetek közlése azt mozditja elő, hogy a közvélemény helyesen ítéljen a helyzeiről s ezt fogadja el a mi jobb.

Mettő: «Az 1901 évben 12 kros gáz eladva lesz:

600,000 m³

Tehát a bevétel:

600,000 m³ á 12 kr. frt 72,000.

Kiadás:

800,000 m³ gáznak előállításí költsége, a melyben 170,000 m³ mint utcai világítási gáz használtatik fel es 30,000 m³ a veszteség, tehát 800,000 m³ gáznak a előállításí önköltsége á 562 kr 44,960 frt, továbbá 150,000 frt, melyből 125,000 frt a gáz megvétele es 25,000 frt forgalmi löke 5% á 7500 frt. Templom, iskola, nagyfogyasztóknak kedvezmény 2540 frt

Az összes kiadás 55,000 frt mely levonva a bevételből, marad tisztán haszon 170,000 frt es ingyen világitás.

Tehát Debreczen városa az 1901 évben minden köszönet nélkül kidob, illetve odaajándékoz az ujonnan megköteendő szerződés első évében 17,000 frtot azaz 34,000 koronát, es a közvilágítás egy részét még fizetni is akarja. — Teheti, mert sok van neki! A pótdadó jó fejös tehén!

Debr.-czen szab. ktr. város törvényhatósági bizottsági közgyűlése f. évi január 31 en tartott ülésén kimondotta, hogy a közvilágítás kérdését f. évi márczius 16 án tartandó r. k. közgyűlésen véglegesen megfogja oldani.

A közvilágítás kérdésének tanulmányozására kiküldött ötös bizottság pedig már befejezte működését és a mint a hírapok is közölték, a bizottság a beadott ajánlatok közül a magyar forgalmi társulatot ajánlja a városnak elfogadásra, mint a legelőnyösebbet.

Igen sajtáságos dolog az, hogy ezen kérdésben, mindenki csak avval foglalkozik, hogy a gázyár ennek, vagy annak a társulatnak adassék, de az a kérdés, hogy a gázyárból befolyó összes jövedelem a városnak a biztosítottassék, vagyis tehát a házi kezelésnek kérdése senkinek, úgy látszik, eszébe sem jut. Igen feltűnő dolog az, hogy a gázyár házi kezelésének eszméje, nem a város vezető férfainak ez ügyben követendő programja, és hogy sokan nem a házi kezelésnek, hanem egy hivatás-szerűen nyereszkedő hazai részvénytársaságnak, vagy pláne egy külföldi német társulatnak zászlója alatt csoportosulnak és a gázyárból befolyó szép jövedelmet a várostól elvenni és ennek, vagy annak odaajándékozni szándékoznak.

Mi lehet az oka annak, hogy a közvilágítás kérdését oly nehéz abba az irányba terelni, mely egyedül előnyös a városra nézve, vagyis a házi kezelés iránt, mi lehet az oka, hogy a házi kezelés kérdése nem talál oly pártfogásra, mint azt megérdemelné s hogy sokan aggályoskodnak a házi kezelés ellen, s azt, mint esetleg a városra kárthozó dolgot szeretik feltüntetni.

Világosítsuk meg tehát a közvilágítás kérdését a házi kezelés szempontjából is. »Világosságot, több világosságot« kiáltok én is Goethevel. Jelen soroknak is ez a feladata, de mások is, kik igazán érdeklődnek városunk ügyei iránt, álljanak elő aggályaikkal, hogy tisztán lássuk, vajjon van-e a házi kezelés elleni aggályoknak realis alapjuk, vagy pedig azok csak légből kapott képzelődések. Én bizonyos vagyok abban, hogy ezen aggályok az ügynek megvilágítása után úgy szét pattannak mint a szappan buborék s meglesz azaz akarategység, mely ezen, oly nagy fontosságú ügyben, városunk jól felfogott érdekében oly annyira kívánatos. Fiat lux!

Többször emlíkedtem a felett, hogy mik is lehetnek azok az ugynevezett aggályok, mik a légszeszgyár házi kezelését akadályozzák. És ime arra a meggyőződésre jutottam, hogy a legfőbb gátló akadályok egyike ebben a közmondásban egészen jól ki van fejezve: »Ignoti nulla cupido«, a mit nem ismerünk azt nem is akarjuk. Egészen ez emberi természetben fekvő dolog az, hogy egy ismeretlen ügybe, melynek fázisait, végkifejletét nem ismerjük, belefogni nem akarunk, attól huzódozunk ellene aggályaink vannak. Mi az oka ennek az aggályoskodásnak? A dolog maga semmiesetre sem; hanem, hanem tisztán a mi tudatlanságunk. Aggályaink vannak tehát a házi kezelés ellen; de miért? mert ez esetleg káros is lehetne a városra nézve? világért sem, hanem mert nem is ismerjük a természetet. És ez igen természetes dolog is. Mert ki foglalkozik behatóan gázügyekkel akkor, mikor a kérdés nem aktuális, Senki. Nálunk is b. eml. Harsányi és Gelenczey tanár annak idején behatóan foglalkoztak a gázkerdésrel; megkötötték a szerződést, ők lekerültek az élet színpadjáról az iratok pedig bekerültek a levéltárba s évtizedeken át senki sem törődött többet a dologgal, Minek is törődött volna, hisz jogerős szerződésen annak lejárata előtt ugysem lehet változtatni. Harsányi szenator és Gelenczey tanár különben maradandó emléket állítottak nevüknek az által, hogy biztosították a városnak azon jogot, hogy 1900. decz. 31-én a gázyárat 125,000 frtért házi kezelésbe veheti. Ebből kitűnik, hogyad

Harsányi és Gelenczey már akkor is házi kezelés eszméjével foglalkozott, úgy Szentkirályi pesti polgármester is azt ajánlotta a városnak; de az akkori viszonyok annak keresztül vitelét nem engedték meg. A házi kezelésnek lehetőségéért tették tehát ezen pontot a szerződésbe, mely szerint 125000 frt összeggel a gázyár ésmindentartozéka az 1900. évi decz. 31-én a város által látva lehet.

Ha tehát a jelen szerződés a Reidinger szája ize szerint lett volna megkötve, akkor a városnak majdnem lehetetlen lenne a házi kezelés, mert Reidinger a gyár értékét úgy akarta megállapítani, hogy a jövedelem 12-es összege legyen azon összeg, melyért a város átvehetné; itt tehát számokkal megdönthetetlenül bizonyítható, hogy Harsányi és Gelenczey Debreczen város közvagyonát mintegy 700,000 frttal növelte, mert ha ez a pont nem volna a szerződésben, akkor a gyár értéke mintegy 850,000 frt lenne. Kevés ember van, a kiről azt lehet állítani, hogy a város közvagyonát ily jelentékeny összeggel növelte, de most itt az alkalom, hogy megmentsék Debreczen városának a z talagalá b b másfél millió frtot, melyet a közvilágítás felül a 12 krosalapárak kalagázyár 35 év alatt tiszta jövedelméznifog.

De térjünk vissza előadásunk fonalához. Egy ilyen fajta ügyben alapos tájékozódást szerezni éppen nem könnyű sem rövid munka útján lehet. Természetes tehát, hogy a vezetők legtöbbjének egyéb bokros elfoglaltsága mellett még ideje sem jut elég e fajta studiumra. Innen magyarázható azután, hogy nem látnak elég világosan.

Igy van ez különben másutt is. Midőn Pozsony városa vette házi kezelésbe a gázyárat, majdnem legyőzhetetlen akadályok gördültek a cél elé: mert míg a törvényhatósági közgyűlés a házi kezelést kimondotta, ezen határozat miniszteri jóváhagyása nehézségekbe ütközött, és már úgy látszott, hogy a cél is veszélyeztetve van.

Ekkor a házi kezelést megzavazókat anyagi felelősségre is kötelezték. De mily általános meglepés és hazafias öröm honolt Pozsony városában akkor, midőn a gázyár első évi zárszámadásait nyilvánosságra hozta, mely szerint 37,000 frt volt a tiszta haszon, minden törlesztések és leírások után. 1896-ban pedig a gázyár tiszta jövedelme 63,000 frtra emelkedett. Oly nagy kedvet kaptak akkor a pozsonyiak a házi kezeléshez, hogy még a vízművet is házi kezelésbe vették, fizetvén érte 1,100,000 frtot. Azt szokták ugyan erre mondani az aggályoskodók, hogy Pozsony olcsóbb szénrel és magasabb gázárakkal dolgozik, de szándékosan ellefejtik azt, hogy Debreczen 125,000 frtért, míg Pozsony fél millióért vette át a gázyárat.

Ugy tudom, hogy Debreczen város is küldött egy bizottságot tanulmányuttra Pozsonyba. Meg vagyok győződve, hogy a pozsonyi gázyárban hoszpítáló debreczeni küldöttségnek az ottani hatóság a legmellegebben ajánlotta a házi kezelést.

Nem kell azt gondolni, hogy azért ajánlotta, mert ők már abban benne vannak; hanem azért, mert épen a házi kezelésből merítették azt a megdönthetetlen bizonyítékot; hogy a gázyár a városoknak közpénztárát penzzel bőségesen táplálja; és azért, mert kitűnő és biztos jövedelmi forrás, kizárólag házi kezelésbe való.

Bécs városában pedig, mint tudjuk, a gázyárakból befolyó jövedelmet egy angol társulat rakta zsebre.

Midőn az angol társulat szerződése már lejáratófelben volt, lényeges kedvezmények után még azt is írta egyik ajánlatában, hogy — für die Strassen-Benützung — az utcák és közterek használatáért — mert a gázcsövek ezeken vannak elhelyezve és az utcák közvagyonot képeznek 10—15%-nyi részesedést Bécs városának; de ez az összeg oly ne-

tséges csekély volt, hogy Bécs városa szabadulni akart az angol gáztársulat békóiból, és megépítette saját gázgyárát, melyek építési összege 34,946,474 frtot tett ki. Ez az összeg pedig oly óriási, hogy Debreczen városának vagyonát kétszeresen felülmulja. Hogy lehet még szó is aggályról, ha látjuk, hogy Bécs ily óriási összeget fektetett gázgyárba; sőt Pozsony is fél millió forintot, Debreczennek pedig csak 125,000 frtjába kerül. Ne gondoljuk azért, hogy másutt nem becsülik meg a közvagyonot, hanem azt, hogy másutt jól tudják, mily jövedelmezően fizet a gázyár. A világítás szükséglete mindig egész bizonyos fog lenni; oly czikk tehát a gáz, mely egész biztosan eladható.

Folyt. köv.

A híres HALDEK-féle Elit-magvak

u. m. 95 % csiraképeségű

Oberndorfi répamag

95 1/2 % tisztaságú

Luczerna-mag stb.

jutányos áron kaphatók.

Haldek mag-nagykereskedésében József Ócs. és kir. Fensége udvari szállítójánál Budapesten, Károly-körút 9. s a vidéken minden jobb üzletben, mely magot tart.

A cég debreczeni képviselője: KONRÁD L. ur Arany János-utca 28. sz.

Gazdálkodóknak!

Igen bő termésű

„Triumph“

szép fehér vetőzab, továbbá
szép vetőárpa kapható.

Geiger Simon termény-
kereskedőnél

Debreczen, Piacz-utca 47.

94
1900

Pályázati hirdetmény.

Debreczen szab. kir. város törvényhatóságának folyó évi márczius havi rendes közgyűlésén egy **polgári biztosi állás** fog választás útján betöltetni, a mely állás évi 1400 korona fizetés és 200 korona lakaspénzből álló javadalma-zással van egybekötve.

Felhívtnak az ezen állásra pályázni kívánók, hogy kérvényeiket hozzám mint a kijelölő választmány elnökéhez legkésőbb **folyó évi márczius hó 15-ig** annnyival inkább benyujtsák, mert a később érkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Debreczen, 1900. Február 8.

Gróf Dégenfeld József.

Üzleti könyvek nagy raktára

HOFFMANN és KRONOVITZ

 KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

 nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Evi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

 reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörezimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

 igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.